

VISTA GENERAL. 1870

"Di sana pianta"
Frase feta italiana, parenta de la locució llatina "ex novo" (cat: Des de zero).

Les places que, com la Plaça Reial, són el resultat d'intervencions projectades, no sempre responen a la mateixa necessitat o objectiu generador.

Històricament, podem trobar un primer origen de moltes d'aquestes places, en la necessitat de disposar d'espais escenogràfics, generalment relacionats amb l'escenificació del poder, tant polític com econòmic.

També cal considerar una segona categoria que té com a objectiu la regeneració del teixit urbà. Aquestes iniciatives han anat relacionades amb processos d'inversió immobiliària, normalment privada.

La gènesis de la Plaça Reial respon a aquesta segona categoria, on l'acció immobiliària és possible per la disposició grans peces urbanes originades pel procés de desamortització de 1835.

Es tracta doncs, d'una actuació immobiliària de substitució oberta a la Rambla, un dels eixos urbans més importants del moment i lligada a altres iniciatives urbanístiques de l'època, com va ser el carrer de Ferran.

Des de la seva construcció, l'any 1848, la Plaça Reial ha sofert diferents intervencions en el seu espai lliure públic, l'espai de la plaça ha anat canviant de fisonomia. La darrera d'aquestes actuacions -entre els anys 1982 i 1984- coincideix també, amb la darrera intervenció unitària de rehabilitació del conjunt de les façanes dels edificis que conformen la plaça.

Actualment, l'Institut del Paisatge Urbà ha iniciat un estudi paisatgístic, "*Diagnosi de la Plaça Reial*", que considera les diferents problemàtiques de la plaça, tant morfològiques i constructives, com d'ús i ocupació del seu espai públic.

Per a petició expressa del districte de Ciutat Vella i per a disposar de punts de referència, s'ha realitzat la present separata amb la voluntat de ser una inicial reflexió considerada des del coneixement arquitectònic, compositiu i morfològic de la plaça i alhora també, des del coneixement de la relació d'aquest conjunt amb el teixit urbà que l'envolta i s'hi relaciona.

Amb el coneixement d'aquestes realitats, pren força la necessitat de considerar quins espais i visuals cal protegir com a pas previ per a la definició dels possibles precintes d'ocupació de l'espai públic.

En aquest sentit, s'ha tingut en consideració els elements definitoris de la composició arquitectònica, els eixos d'accés, els punts de connexió amb l'antiga trama urbana i la necessitat de garantir la circulació i permeabilitat de les porxades sense oblidar l'accessibilitat i lliure pas a les diferents escales d'entrada als edificis.

Un cop establerts els criteris bàsics de protecció, es proposen dues possibilitats d'espais ocupables, entesos com a precintes de màxima ocupació i sotmesos a posteriors consideracions d'esponjament, de gestió i d'ajust a la realitat existent.

Aquests possibles precintes de màxima ocupació s'acompanyen amb un concís llistat de criteris generals bàsics d'endrecament de la possible ocupació.

El conjunt d'aquesta documentació pot ser el punt de partida d'un projecte específic d'ocupació de l'espai públic de la Plaça Reial, d'acord amb els darrers treballs normatius que s'estan gestionant sobre l'ocupació d'espais públics singulars.

INTRODUCCIÓ

- 01 Altres places reials.
- 02 Altres places reials. Comparativa.

ANÀLISI

Reflexió utilització espais

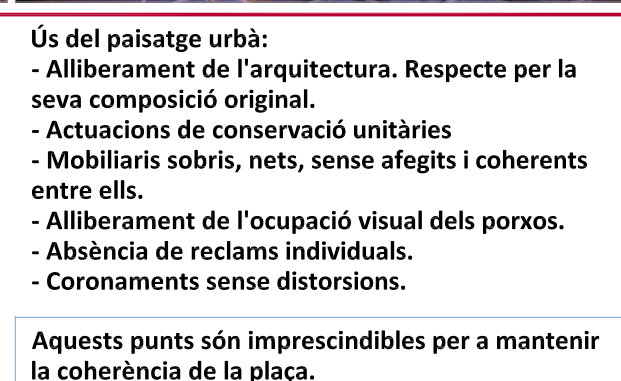
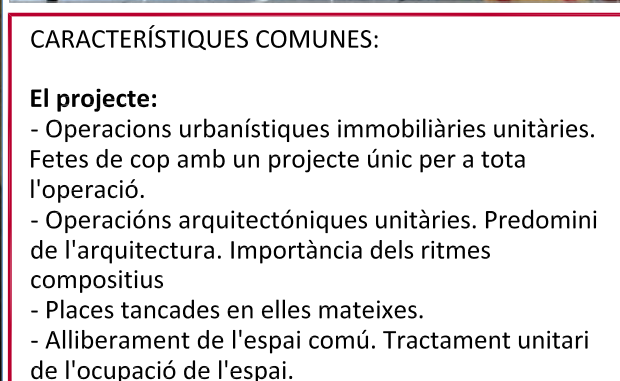
- 03 Introducció

Reflexió utilització espais (a)

- 04 Espais a protegir
- 04.1. Possible ocupació de terrasses (acetat)
- 04.1.2. Possible ocupació de terrasses (acetat)
- 04.1.2. Espais a protegir (a). Possible ocupació de terrasses (conjunt)

Reflexió utilització espais (b)

- 05 Espais a protegir
- 05.1. Possible ocupació de terrasses (acetat)
- 05.1.2. Possible ocupació de terrasses (acetat)
- 05.1.2. Espais a protegir (b). Possible ocupació de terrasses (conjunt)

CARACTERÍSTIQUES COMUNES:

El projecte:

- Operacions urbanístiques immobiliàries unitàries. Fetes de cop amb un projecte únic per a tota l'operació.
- Operacions arquitectòniques unitàries. Predomini de l'arquitectura. Importància dels ritmes compositius
- Places tancades en elles mateixes.
- Alliberament de l'espai comú. Tractament unitari de l'ocupació de l'espai.

Ús del paisatge urbà:

- Alliberament de l'arquitectura. Respecte per la seva composició original.
- Actuacions de conservació unitàries
- Mobiliaris sobris, nets, sense afegits i coherents entre ells.
- Absència de l'ocupació visual dels porxos.
- Absència de reclams individuals.
- Coronaments sense distorsions.

Aquests punts són imprescindibles per a mantenir la coherència de la plaça.

L'ús de l'espai públic.

Pl. Reial. BARCELONA

MADRID

SAN SEBASTIÁN

COMPARATIVA

Ús de l'espai públic:

A destacar:

- Ús de mobiliari uniforme per a tota la plaça.
- Les terrasses estan formades per taules i cadires exclusivament, sense afegits, ni altres mobles que aquests. Es col·loquen sense opacifar els espais i sempre permetent el pas.
- **Aquesta manera de fer en altres places contribueix decisòriament en favor d'una percepció endreçada de l'espai.**

Unitat arquitectònica:

A destacar:

- Les intervencions són unitàries per a tota la plaça.
- No es produeixen accions individuals que canviïn la configuració (canvis en espejaments de fusteria, persianes, etc...)
- No es produeixen accions unilaterals d'identificació o guarniments sobre les façanes.
- **Així s'ha mantingut la idea original d'una plaça amb un projecte unitari.**

Ús dels porxos

A destacar:

- Els porxos estan alliberats per al pas de persones i l'accés a les plantes baixes.
- No es col·loquen impediments físics que privatitzin el pas i/o les visions i transparències entre dins i fora.
- **Aquestes accions són decisòries per a mantenir l'espai com a públic i la sensació d'unitat i d'espai.**

Coronaments:

A destacar:

- Es pot apreciar el perfil de coronament propi de la plaça. Aquest perfil és unitari igual com tot el projecte.
- Absència d'elements afegits d'instal·lacions badalots, etc. La col·locació d'instal·lacions s'ha fet tenint en compte aquesta circumstància.
- **Es manté així també, la coherència en l'arquitectura.**

Unitat arquitectònica.

Pl. Reial. BARCELONA

MADRID

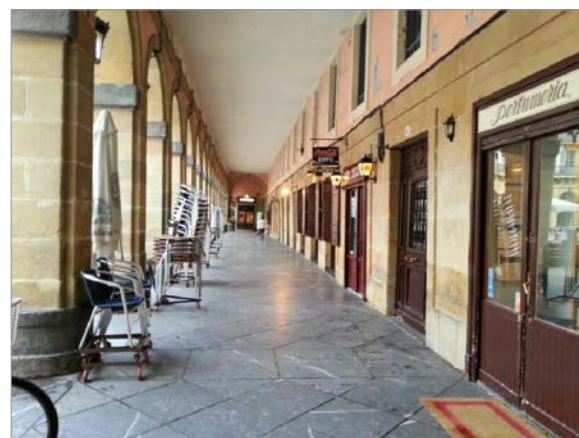

SALAMANCA

L'ús dels porxos

Pl. Reial. BARCELONA

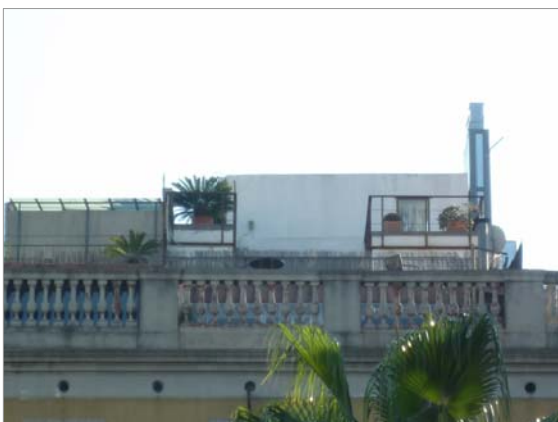

SAN SEBASTIÁN

MADRID

L'ús dels coronaments.

Pl. Reial. BARCELONA

BILBAO

SALAMANCA

ESPAIS A PROTEGIR (a)

Classificant els espais a protegir entre exteriors o interiors, a la primera reflexió es proposen cinc tipus de zones a reservar.

Zones interiors

- 1. Accés a finques d'ús residencial o d'habitatges.
- 2. Zones annexes a vials principals com secundaris.
- 3. Cantonades interiors.
- 4. Altres espais fràgils annexos als espais de reserva anteriors.

Zones exteriors

- 5. Zones annexes a les reserves interiors

ESPAIS A PROTEGIR (b)

Analtzada la proposta resultant d'aplicar els criteris anteriors, es considera l'opció de modificar els espais de reservar de la cantonada oest, atès que, és l'única que no dona accés a cap vial i per tant hi ha menys circulació de persones.

POSSIBLE OCUPACIÓ DE TERRASSES

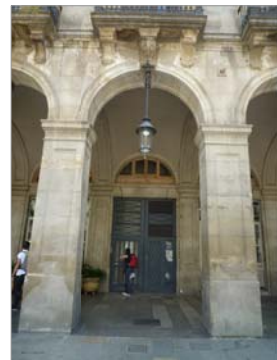
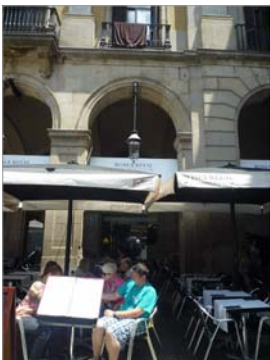
Com a resultat de les reflexions anteriors, i marcan com a límit d'ocupació de la zona porxada, la meitat de la seva amplada, es proposen dos tipus d'espais de possible ocupació.

- 1. **Espais disponibles.** Corresponents a aquelles zones de la plaça i del Passatge Madoz, que segons els plànols d'espais de reserva queden lliures.
- 2. **Espais de disponibilitat negociada.** Àrees a protegir que podrien considerar-se se disponibles en cas de negociació amb les parts interessades.

CRITERIS PREVIS

Per últim, es proposen una serie de criteris en relació al mobiliari a col·locar als espais disponibles i al tipus d'identificació que els establiments podran utilitzar.

1. Accés a finques d'ús residencial o d'habitatges

1 Ús residencial. Visió des de la Plaça Reial.

2 Ús habitatge. Visió des de la Plaça Reial.

3 Ús habitatge. Visió des del Passatge Madoz.

2. Zones annexes a vials

7 Zona porxada accés Colom.

8 Zona porxada accés Colom.

9 Zona porxada accés Bacardí.

3. i 4. Cantonades · Espais fràgils

11 Cantonada est. Visió des de la porxada.

4 Ús residencial. Visió des de la porxada.

5 Ús habitatge. Visió des de la porxada.

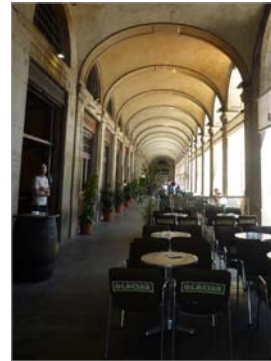
6 Ús habitatge. Visió des del Passatge Madoz.

7b Zona porxada accés Colom.

8b Zona porxada accés Colom.

10 Accés Tres Llits. Visió des de la Plaça Reial.

12 Cantonada est. Visió des de la porxada.

5. Zones annexes a les reserves interiors

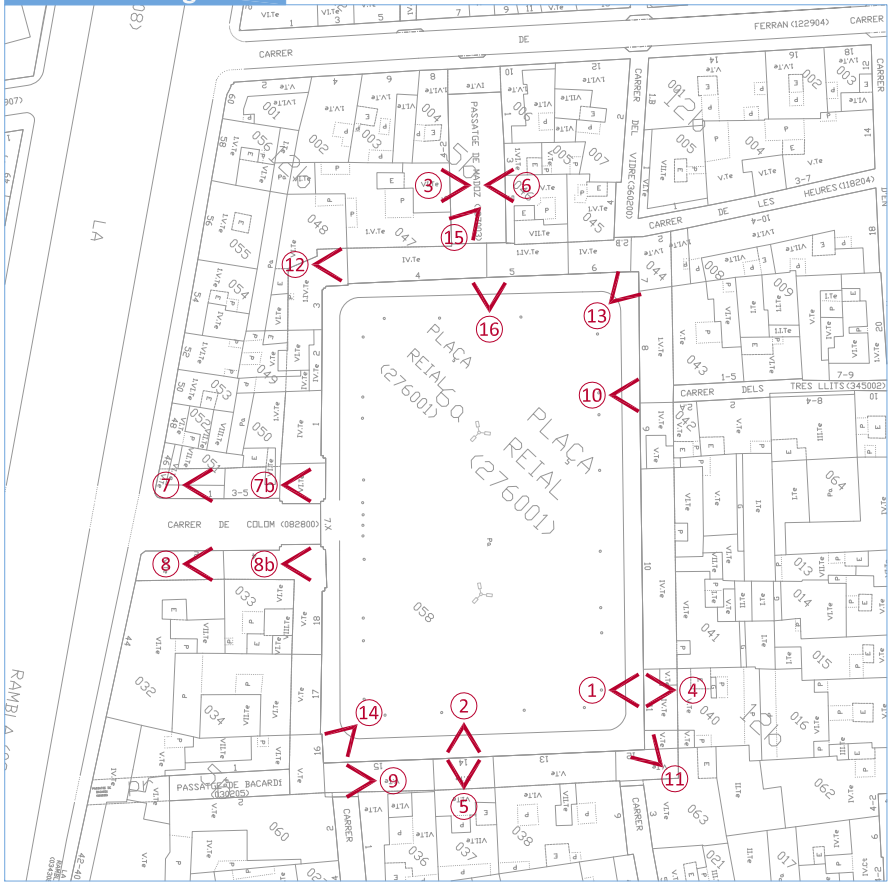
13 Cantonada nord.

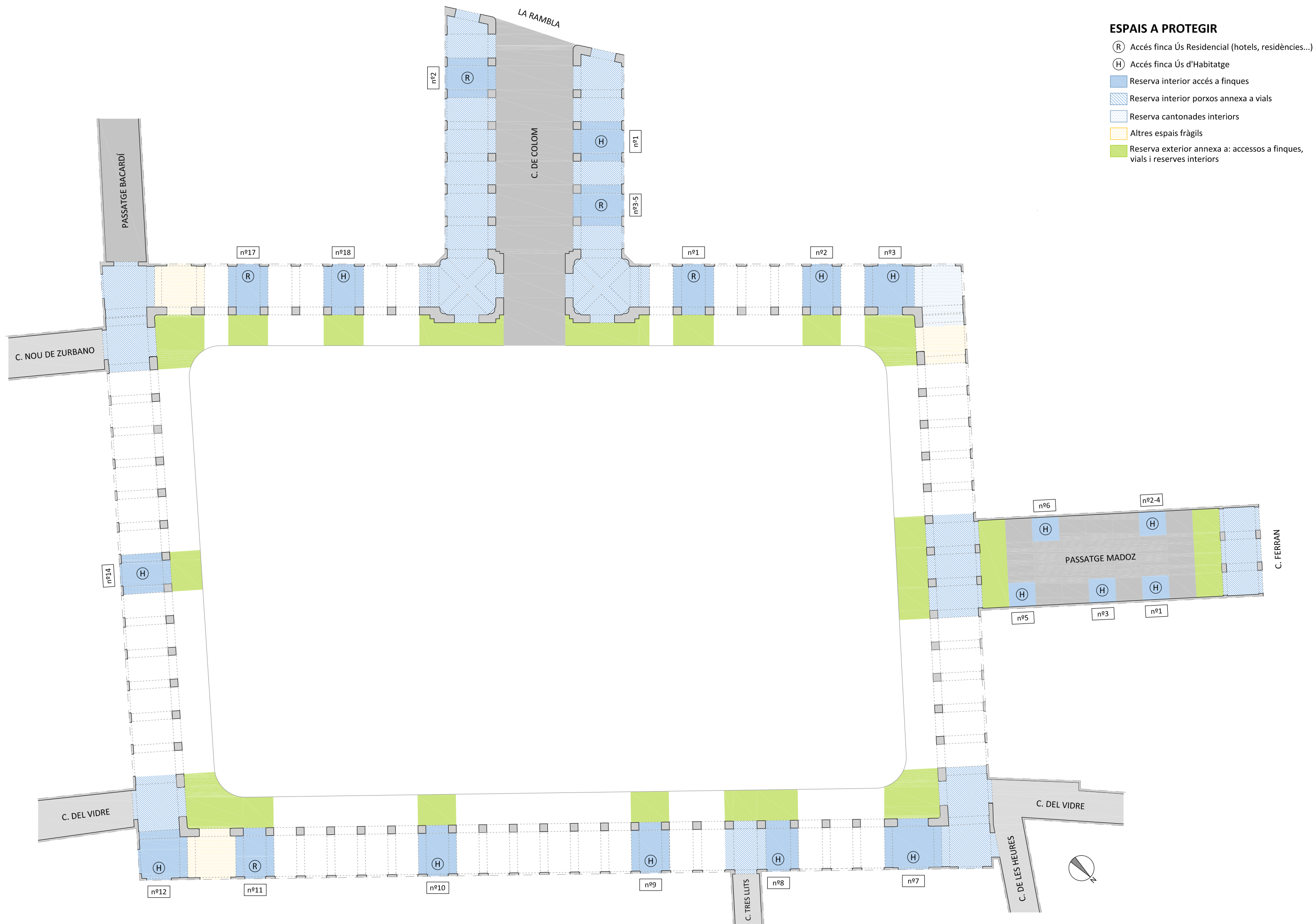
14 Cantonada sud.

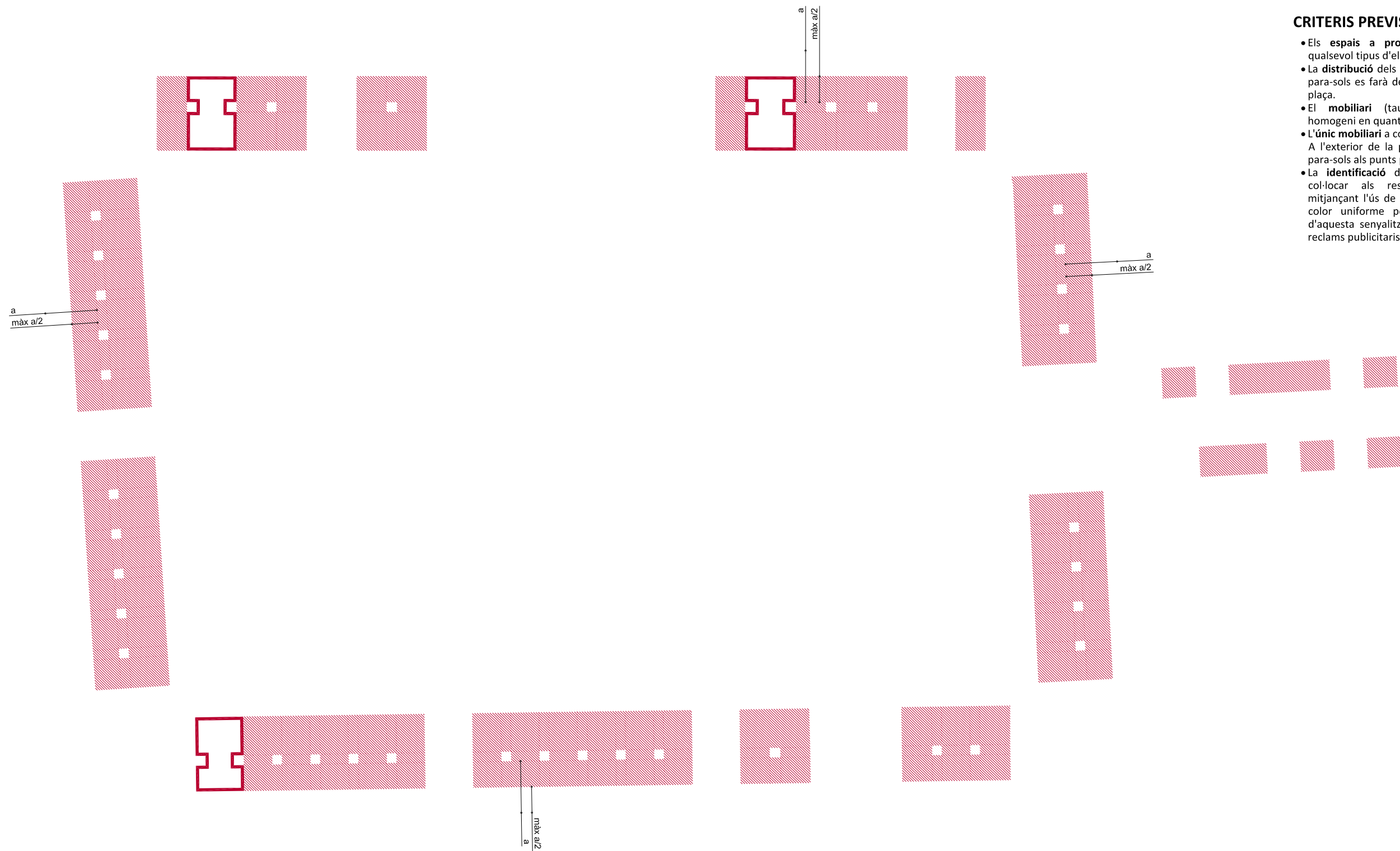
15 Cantonada oest.

16 Accés Passatge Madoz.

Ubicació fotografies.

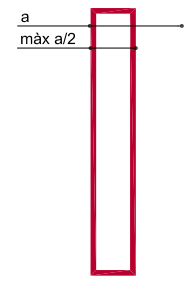

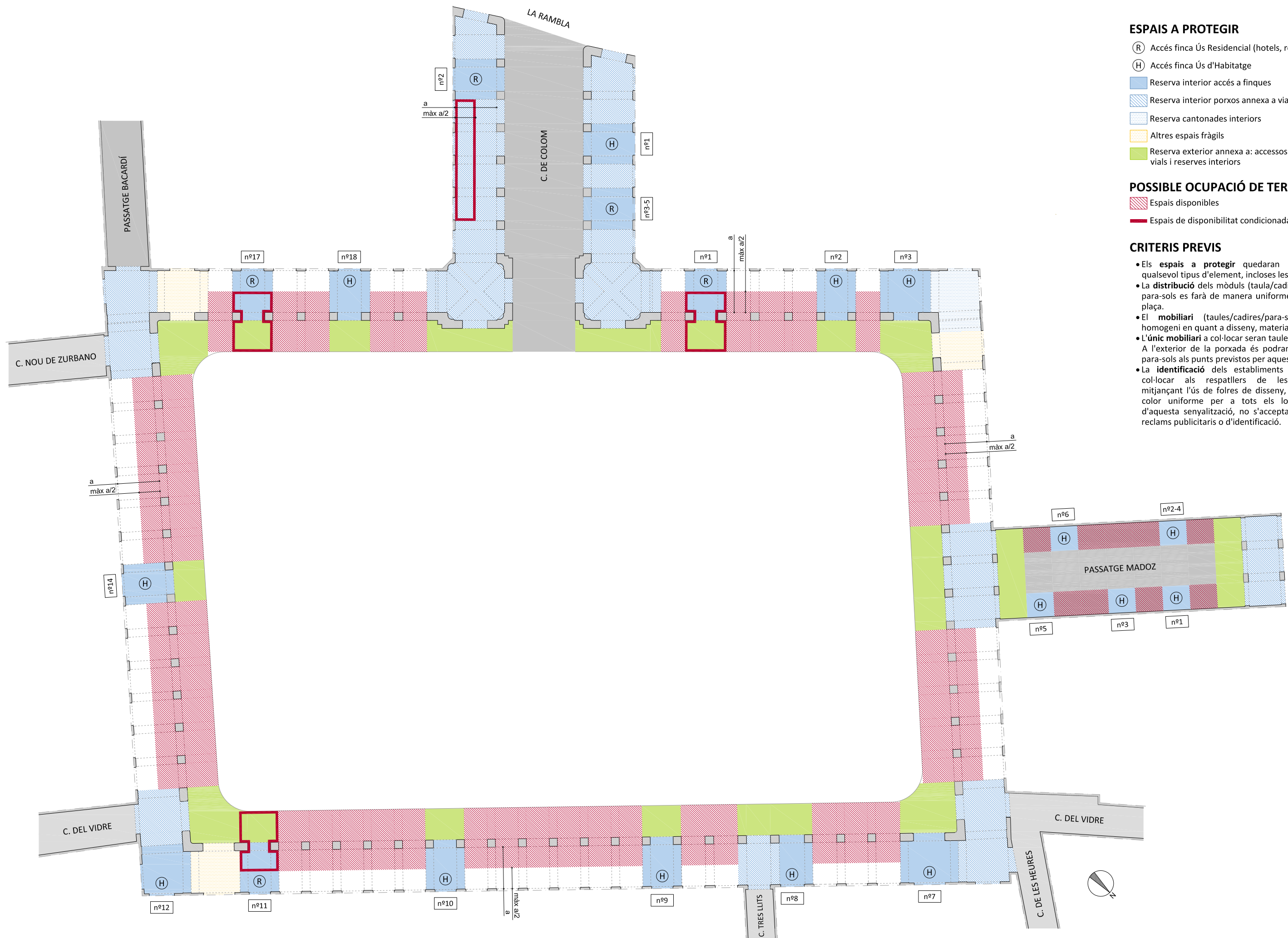
POSSIBLE OCUPACIÓ DE TERRASSES

- Espais disponibles
- Espais de disponibilitat condicionada

CRITERIS PREVIS

- Els **espais a protegir** quedaran lliures de qualsevol tipus d'element, incloses les cadires.
- La **distribució** dels mòduls (taula/cadires) i dels para-sols es farà de manera uniforme a tota la plaça.
- El **mobiliari** (taules/cadires/para-sols) serà homogeni en quant a disseny, materials i colors.
- L'**únic mobiliari** a col·locar seran taules i cadires. A l'exterior de la porxada es podran instal·lar para-sols als punts previstos per aquest fi.
- La **identificació** dels establiments es podrà col·locar als respallers de les cadires, mitjançant l'ús de folres de disseny, material i color uniforme per a tots els locals. Tret d'aquesta senyalització, no s'acceptaran altres reclams publicitaris o d'identificació.

ESPAIS A PROTEGIR

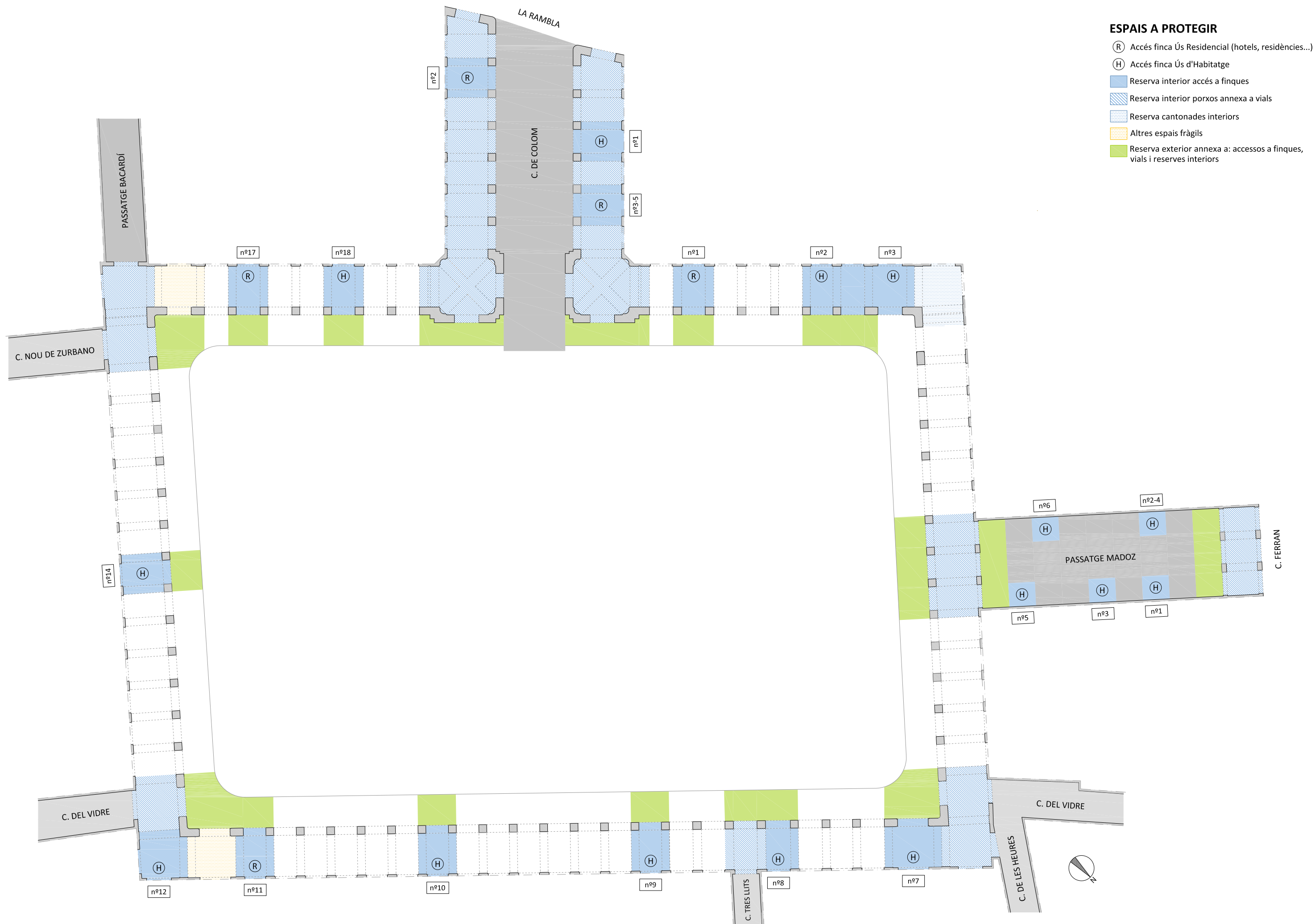
- (R) Accés finca Ús Residencial (hotels, residències...)
- (H) Accés finca Ús d'Habitatge
- Reserva interior accés a finques
- Reserva interior porxos annexa a vials
- Reserva cantonades interiors
- Altres espais fràgils
- Reserva exterior annexa a: accessos a finques, vials i reserves interiors

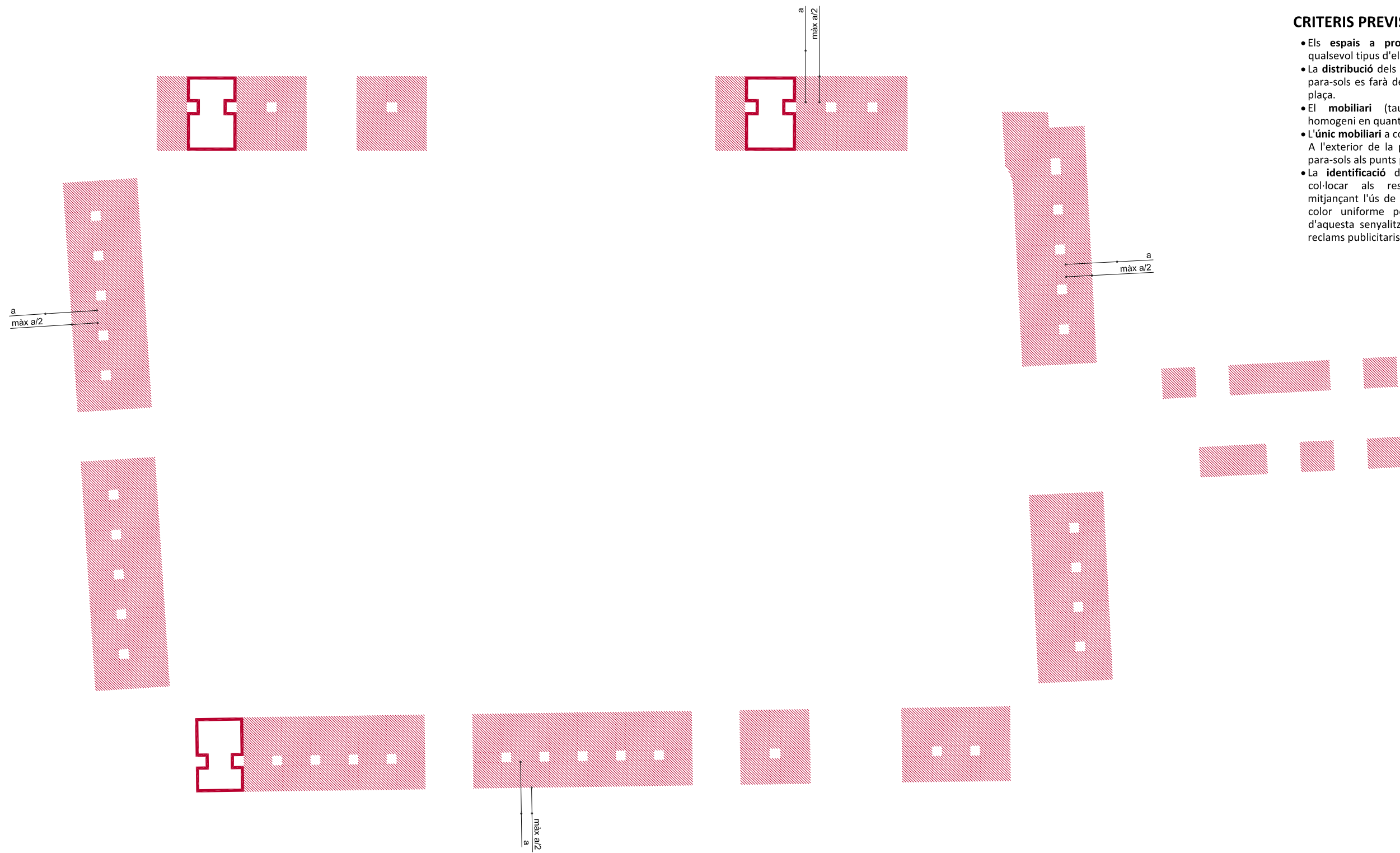
POSSIBLE OCUPACIÓ DE TERRASSES

- Espais disponibles
- Espais de disponibilitat condicionada

CRITERIS PREVIS

- Els **espais a protegir** quedaran lliures de qualsevol tipus d'element, inclosos les cadires.
- La **distribució** dels mòduls (taula/cadires) i dels para-sols es farà de manera uniforme a tota la plaça.
- El **mobiliari** (taules/cadires/para-sols) serà homogeni en quant a disseny, materials i colors.
- L'**únic mobiliari** a col·locar seran taules i cadires. A l'exterior de la porxada es podran instal·lar para-sols als punts previstos per aquest fi.
- La **identificació** dels establiments es podrà col·locar als respallers de les cadires, mitjançant l'ús de folres de disseny, material i color uniforme per a tots els locals. Tret d'aquesta senyalització, no s'acceptaran altres reclams publicitaris o d'identificació.

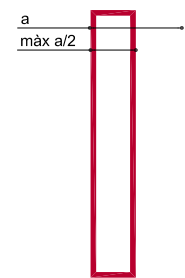

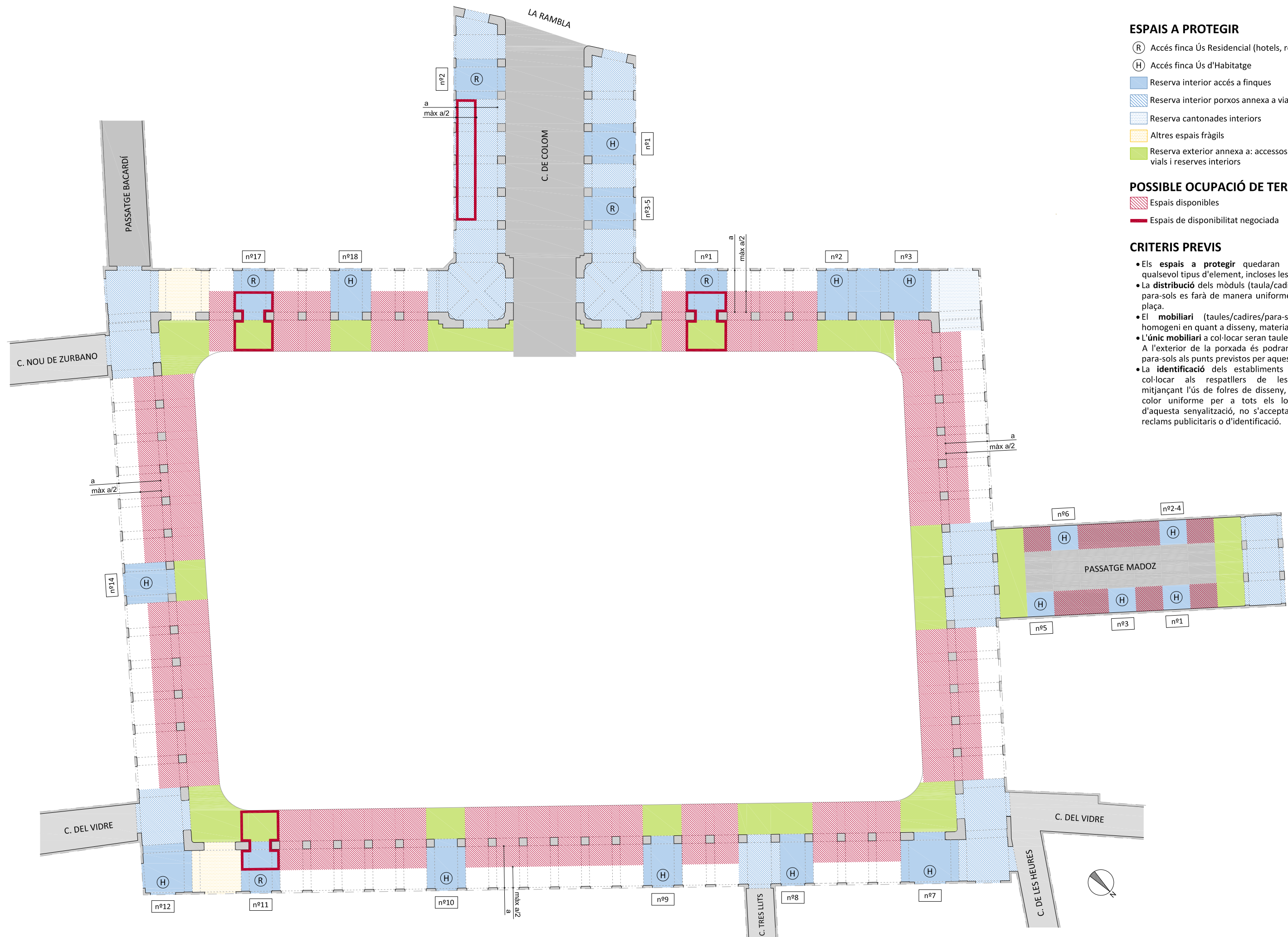
POSSIBLE OCUPACIÓ DE TERRASSES

- Espais disponibles
- Espais de disponibilitat negociada

CRITERIS PREVIS

- Els **espais a protegir** quedaran lliures de qualsevol tipus d'element, incloses les cadires.
- La **distribució** dels mòduls (taula/cadires) i dels para-sols es farà de manera uniforme a tota la plaça.
- El **mobiliari** (taules/cadires/para-sols) serà homogeni en quant a disseny, materials i colors.
- L'**únic mobiliari** a col·locar seran taules i cadires. A l'exterior de la porxada es podran instal·lar para-sols als punts previstos per aquest fi.
- La **identificació** dels establiments es podrà col·locar als respallers de les cadires, mitjançant l'ús de folres de disseny, material i color uniforme per a tots els locals. Tret d'aquesta senyalització, no s'acceptaran altres reclams publicitaris o d'identificació.

- ESPAIS A PROTEGIR**
- (R) Accés finca Ús Residencial (hotels, residències...)
 - (H) Accés finca Ús d'Habitatge
 - Reserva interior accés a finques
 - Reserva interior porxos annexa a vials
 - Reserva cantonades interiors
 - Altres espais fràgils
 - Reserva exterior annexa a: accessos a finques, vials i reserves interiors
- POSSIBLE OCUPACIÓ DE TERRASSES**
- Espais disponibles
 - Espais de disponibilitat negociada

- CRITERIS PREVIS**
- Els **espais a protegir** quedaran lliures de qualsevol tipus d'element, inclosos les cadires.
 - La **distribució** dels mòduls (taula/cadires) i dels para-sols es farà de manera uniforme a tota la plaça.
 - El **mobiliari** (taules/cadires/para-sols) serà homogeni en quant a disseny, materials i colors.
 - L'**únic mobiliari** a col·locar seran taules i cadires. A l'exterior de la porxada es podran instal·lar para-sols als punts previstos per aquest fi.
 - La **identificació** dels establiments es podrà col·locar als respallers de les cadires, mitjançant l'ús de folres de disseny, material i color uniforme per a tots els locals. Tret d'aquesta senyalització, no s'acceptaran altres reclams publicitaris o d'identificació.